

**WYDZIAŁ
EKONOMICZNO-
-SOCJOLOGICZNY**
Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Aleksander Welfe
Członek Rzeczywisty PAN

Kierownik
Katedry Modeli i Prognoz
Ekonometrycznych UŁ

Opinia
o dorobku dr Łukasza Lacha
w związku z postępowaniem habilitacyjnym

Dr Łukasz Lach ubiega się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie *Ekonomia i Finanse* na podstawie osiągnięcia naukowego, które stanowi monografia w języku angielskim pt. „Tracing key sectors and important input-output coefficients: Methods and applications” opublikowana przez wydawnictwo C.H.Beck w 2020 roku. Na pozostały dorobek składa się siedem artykułów. Wszystkie z nich ukazały się na łamach czasopism obecnych na WoS i posiadających wskaźnik wpływu IF. Niewątpliwie najcenniejsze artykuły zostały opublikowane przez *Economic Systems Research* oraz *Structural Change and Economic Dynamics*. Jest to dorobek znaczący, także jeśli stosować tu miary europejskie, na co wskazuje liczba cytowań (WoS 169, Scopus 200). Jest to dowodem, że habilitant z powodzeniem bierze udział w międzynarodowym dyskursie naukowym. Nie ma najmniejszych wątpliwości, że ten dorobek należy do dyscypliny *Ekonomia i Finanse*.

Wszystkie artykuły, poza jednym, są współautorskie. Wyłącznym współautorem jest opiekun naukowy i mentor prof. H.Gurgul (w przypadku jednego artykułu pojawia się dodatkowy współautor – T.Wójtowicz). Jest to wysoce niefortunne. Dokumentacja zawiera szczegółowy opis precyzujący wkład habilitanta w poszczególne publikacje, ale bez określenia przybliżonego choćby procentowego udziału. W przypadku niektórych z nich wydaje się wszakże, iż wkład ten jest przeważający. Tym bardziej dziwi, że nie są to artykuły samodzielne.

Istotną częścią dokumentacji jest autoreferat wskazujący na czym polegają osiągnięcia naukowe habilitanta. Pomimo, że sam autoreferat nie jest zwykle przedmiotem oceny recenzenckiej, czuję się w obowiązku powiedzieć, iż jest to materiał przygotowany znakomicie. Zawiera wszystkie niezbędne elementy jakich oczekuje się od autoreferatu. Jest moim zdaniem dobitnym dowodem pełnej samodzielności naukowej dr Ł.Lacha.

Recenzowana monografia jest poświęcona analizie systemów gospodarczych przy pomocy modeli input-output (IO), a w szczególności identyfikacji sektorów kluczowych oraz tzw. współczynników istotnych. Oczywiście, monografia podsumowuje osiągnięcia naukowe habilitanta zawarte we wcześniej opublikowanych artykułach. Nie jest jednak prostą ich kompilacją. Po pierwsze, w wielu przypadkach, co zostało podkreślone w tekście lub przypisach (por. np. str. 91, 111), poszczególne rozdziały stanowią rozwinięcie i pogłębienie pierwotnych propozycji metodycznych. Po drugie, na podkreślenie zasługuje redakcyjna spójność całości, co wiązało się dodatkowo z koniecznością uzupełnienia tekstu o niezbędne elementy mające charakter wprowadzeń, wstępów, łączników, podsumowań, etc. W efekcie, czytelnik otrzymuje świetną książkę, która w sposób wyczerpujący relacjonuje stan wiedzy światowej w dobrze zdefiniowanym obszarze i jednocześnie zawiera nowe, autorskie propozycje rozwiązania niektórych problemów wraz z empirycznymi zastosowaniami dotyczącymi Polski. Jest to *par excellence* monografia naukowa, która wzbudzi zainteresowanie wielu naukowców zajmujących się tą problematyką na świecie (jest w języku angielskim).

Za najważniejsze metodyczne osiągnięcia habilitanta uważam: opracowanie nowej metody wyznaczania istotnych współczynników w modelach IO oraz metody analizy sektorów kluczowych, sformułowanie propozycji aproksymacji macierzy nakładów kapitałowych, włączenie *implicite* zagadnienia eko-efektywności do modeli IO. Bardzo ważnym osiągnięciem są także rezultaty empiryczne dotyczące gospodarki Polski, zawarte w rozdziałach 4 i 5 monografii. Ich znaczenie dalece wykracza poza „ilustracyjny charakter”, jak skromnie pisze w autoreferacie habilitant (por. str. 15). Bardzo dobre podsumowanie najważniejszych wniosków płynących z tych badań empirycznych znajduje się na stronach 13-15, czego tu nie streszczam.

Reasumując, badania dr Ł.Lacha próbują dać odpowiedź na jedno z najistotniejszych pytań formułowanych na gruncie ekonomii: jakie są główne źródła wzrostu gospodarczego i jak przebiega propagacja impulsów wzrostowych w gospodarkach.

Kilka mankamentów recenzowanej monografii warte jest wspomnienia. Po pierwsze, pomimo wprowadzającego charakteru rozdziału pierwszego, pominąłbym elementy podręcznikowe, jak choćby ilustrację izokwant produkcji w modelu Leontiefa (rys. 1.5). Po drugie, irytujące jest powtarzanie tego samego opisu rysunków w rozdziale 4 (np. rys. od 4.17-4.22). Po trzecie, namawiałbym autora do stosowania form bezosobowych, co w języku angielskim brzmi znacznie lepiej, zamiast fraz w pierwszej osobie l.poj. (por. np. tabela 3.2). Po czwarte, wystrzegalbym się banalnych ilustracji graficznych (linia łamana poprowadzona przez 4 punkty), które towarzyszą zaawansowanej metodyce (np. rys. 5.8). Po czwarte,

konstrukcja linii regresji i wnioskowanie na podstawie współczynnika kierunkowego w przypadku prób zawierających dominujące obserwacje nietypowe nie ma większego sensu (por. rys. 4.7-4.8 i zwłaszcza 4.17-4.22).

Dr Ł.Lach realizował swoje badania w części w ramach grantu NCN oraz we współpracy naukowej z Uniwersytetem Graz. Sugerowałbym większą aktywność konferencyjną, zwłaszcza w środowisku makroekonometryków.

Z autoreferatu wynika, że dr Ł.Lach jest także wytrawnym dydaktykiem. Prowadził zajęcia m.in. z ekonometrii, ekonometrii finansowej, ekonometrii wielowymiarowej i, oczywiście, z analizy IO (po angielsku), do którego to przedmiotu opracował sylabus.

Uważam, iż przedstawione do oceny monografia oraz zbiór artykułów, są świadectwem pełnej samodzielności naukowej i bardzo dobrego opanowania warsztatu naukowego. Uzasadnia to w pełni nadanie doktorowi Łukaszowi Lachowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie *Ekonomia i Finanse*.

